

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om sikring af retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger. [Af Alfred Jensen m. fl.].

(Første behandling findes i tidenden sp. 2476; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 371).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget til folketingsbeslutning samt lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under eet.

Ordføreren (Lindberg): Vedrørende konventionen om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger kan jeg oplyse, at udvalget har holdt tre møder, og herunder har vi haft besøg af en deputation fra Kristeligt dansk Fællesforbund. Ved sagens første behandling blev der jo rejst spørgsmål om, hvordan Kristeligt dansk Fællesforbunds retslige stilling ville blive, såfremt man vedtog denne konvention. Dette er nu nærmere undersøgt, og det er oplyst af økonomi- og arbejdsministeren, således som det fremgår af bilaget til betænkningen, at fællesforbundets retslige stilling ikke ændrer karakter som følge af vedtagelsen af konventionen. Udvalget indstiller derefter enstemmigt forslaget til folketingsbeslutning til vedtagelse.

Udvalget har også behandlet det af det ærede medlem hr. Alfred Jensen m. fl. fremsatte forslag til lov om sikring af retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger. Udvalget har ikke fundet en sådan lov fornøden. Man mener, at således som forholdene er her i landet, er man dækket på disse områder, og udvalget indstiller derfor lovforslaget til forkastelse.

Alfred Jensen: Som jeg allerede har givet udtryk for ved første behandling, vil den kommunistiske gruppe stemme for forslaget til folketingsbeslutning vedrørende en konvention om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger.

Jeg må beklage, at det lovforslag, min

gruppe har fremsat, ikke har fået en bedre behandling og skæbne i udvalget. Når jeg ser på den meget kortfattede betænkning, får jeg absolut det indtryk, at de problemer, der er i forbindelse med det af min gruppe fremsatte lovforslag, ikke har været taget op til grundig drøftelse i udvalget. Jeg ser nok, at udvalget har behandlet lovforslaget, men der står ikke noget om, at man har indhentet oplysninger vedrørende de områder, jeg har fremdraget og anvendt som begrundelse for, at lovforslaget blev fremsat. Det forekommer mig, at når man afviser et forslag med henvisning til allerede bestående kollektive overenskomster eller aftaler, må udvalget være forpligtet til at meddele oplysninger om disse overenskomster og aftaler i betænkningen. Det er nødvendigt, for at tingets medlemmer kan afgøre, om der gennem de omtalte overenskomster og aftaler er tilstrækkelig sikring på disse områder. Det er tingets medlemmer forhindret i, når de hverken er i besiddelse af disse overenskomster i deres helhed eller det specielle afsnit af overenskomsterne, der vedrører sikkerheden for arbejderne og lønmodtagerne i det hele taget.

Der står i betænkningen, at lovforslagets bestemmelser allerede er dækket ved overenskomster og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, men det er netop det, de ikke er. Det lovforslag, jeg på min gruppes vegne har fremsat, handler nemlig ikke alene om beskyttelse af tillidsmænd og fagforeningsvirksomhed, hvor arbejdere er organiseret, og hvor der findes overenskomster og aftaler, men det drejer sig også om de områder, hvor organisering ikke har fundet sted, og hvor der derfor ikke er nogen aftaler til at sikre beskyttelse af tillidsmænd eller til iøvrigt at beskytte faglig virksomhed.

Jeg omtalte både i min fremsættelsestale og ved første behandling store handelshuse, som forbød personalet at tale indbyrdes om løn, og jeg nævnte også, at der var en absolut fjendtlig indstilling overfor organisation og overenskomster, som betød, at personalet veg tilbage for at indtræde i en organisation; men hele dette spørgsmål har udvalget ikke taget op. Man taler om, at det, lovforslaget tager sigte på, er dækket ved de kollektive overenskomster, men det er langt fra tilfældet. Egentlig kunne man fristes til at bede udvalget om virkelig at

[Alfred Jensen.]

undersøge området, men jeg har ikke nogen lyst dertil, for jeg har den opfattelse, at udvalget overhovedet ikke har gidet beskæftige sig med lovforslaget. Det, der står i betænkningen, er praktisk taget kun en gentagelse af, hvad der blev sagt fra folketingets talerstol ved forslagets første behandling.

Der er imidlertid et område, som ikke er dækket af de kollektive overenskomster, og det er funktionærernes, og det er netop her, der tiltrænges foranstaltninger, som sikrer, at den organisationsret, der er foreskrevet i funktionærloven, bliver overholdt. Derfor burde man virkelig tage spørgsmålet op til behandling, og så er der for mig ingen tvivl om, at man ville komme til det resultat, at der er mangler i vor lovgivning på dette område.

Hvad nu betænkningen iøvrigt angår, så siger den, at de bestemmelser, lovforslaget omhandler, er dækket gennem overenskomster og aftaler. Ja, jeg har ikke bestridt — det vil ingen i den kommunistiske gruppe gøre — at der findes aftaler og overenskomster, som indeholder bestemmelser om tillidsmandsbeskyttelse, men det er ikke spørgsmålet. Spørgsmålet er, om de bestemmelser, der findes, giver fyldestgørende sikring mod anslag mod fagforeningsvirksomhed, mod arbejdere, der optræder på linie med fagforeningsbeslutninger, eller som er valgt til tillidsmænd. Det er den almindelige opfattelse i dette land, at de bestemmelser, der findes i overenskomsterne om tillidsmandsbeskyttelse, ikke er tilstrækkelige, og det er netop det, vort lovforslag tager sigte på at afhjælpe.

Den ærede ordfører for udvalget måtte da også erkende, da forslaget var til første behandling, at vor tillidsmandsbeskyttelse ikke er tilstrækkelig effektiv. Ja, men her er vi jo ved det afgørende, at tillidsmandsbeskyttelsen er så lidet effektiv, at mange vil give tilbage for at påtage sig hvervet som tillidsmand. Man skulle dog tro, at det ærede medlem kender så meget til forhandlinger på faglige kongresser, at han ved, at der er steder, hvor det kniber med at få en arbejder til at overtage en post som tillidsmand, simpelthen fordi han frygter for, at resultatet af hans virksomhed bliver, at han kommer på kant med firmaet og bliver af-

skediget, og det er ikke så morsomt for en arbejder, der har været mange år i en virksomhed, at skulle ud på gaden, søge ind i et andet firma og så at sige begynde forfra med at arbejde sin anciennitet op. De 1 200 kr., der betales som erstatning for uberettiget afskedigelse, er jo ikke nogen dækning for den tort og det tab, den pågældende arbejder lider. Derfor er vi i den situation, at der ikke er tilstrækkelig sikring for tillidsmanden og ikke tilstrækkelig sikring for de personer, der optræder som talsmænd for fagforeningsbeslutninger.

Det ærede medlem hr. Lindberg var også inde på spørgsmålet om enkeltmandsafskedigelser. I adskillige tilfælde drejer det sig ikke om personer, der afskediges, fordi de optræder på linie med deres fagforeningsbeslutninger, men i mange tilfælde drejer det sig netop om personer, der optræder om fagforeningsmedlemmer, optræder solidarisk med deres arbejdskammerater og derfor kommer i miskredit hos deres arbejdsgiver, men ikke er beskyttet af nogen som helst tillidsmandsbestemmelse.

Det er rimeligt, at spørgsmålet tages op til behandling; det klares ikke gennem de aftaler, der findes. Det måtte det ærede medlem hr. Lindberg også erkende. Derfor er de begrundelser, jeg har givet for dette lovforslag, for disse foranstaltninger, ikke fejlet af bordet. Der er ikke kommet nogen som helst bevisførelse for, at det er overflødigt at træffe ekstra foranstaltninger til sikring af arbejderne stilling ude på arbejdspladsen. Tværtimod, det, der er fremkommet her, giver udtryk for, at der er en betydelig usikkerhed på arbejdspladsen; det er der for tillidsmændenes vedkommende, og det er der for den enkelte mand, der risikerer at blive afskediget. Det er ganske givet, at hvor der er organisationer, har man gjort alt, hvad der var muligt for at nå frem til effektiv beskyttelse, men man har ikke været i stand til det, og hvorfor? Fordi arbejderne trods alt er den svage part på arbejdsmarkedet. Det er klart, at her kan foranstaltninger fra samfundets side hjælpe organisationerne i deres kamp for at beskytte tillidsmænd og medlemmer. Det er derfor, vi har fremsat dette lovforslag.

Jeg vil sige til tinget, at hvis man forkaster et forslag som dette, begår man en uret overfor de mange hundredtusinder af

[Alfred Jensen.]

arbejdere, der trænger til en sådan beskyttelse, og som gang på gang har krævet en mere effektiv beskyttelse, har krævet foranstaltninger, som sikrer mod forfølgelse og afskedigelse. Jeg skal derfor opfordre tingets ærede medlemmer til ikke at følge udvalgets indstilling, men se på lovforslaget, lytte til det, jeg har sagt, og så overveje, om det ikke er rimeligst at gennemføre foranstaltninger af den art, der her er foreslået.

Karlskov Jensen: Jeg rejste ved første behandling af det foreliggende forslag til folketsingsbeslutning på venstres vegne det spørgsmål, om Kristeligt dansk Fællesforbunds stilling blev berørt ved vedtagelsen af denne konvention. Vi har i udvalget, som udvalgets ordfører gjorde rede for før, gentaget spørgsmålet overfor den højtærede økonomi- og arbejdsminister, og ministerens svar er optrykt i betænkningen. Vi forstår besvarelsen således, at ratifikationen ikke vil give anledning til nogen ændret stilling for Kristeligt dansk Fællesforbund, idet Kristeligt dansk Fællesforbunds stilling i forvejen er af en sådan art, at den er i overensstemmelse med konventionens ordlyd. Jeg vil gerne bede den højtærede minister bekræfte denne opfattelse, og hvis ministerens svar er tilfredsstillende, kan også vi anbefale at tiltræde denne konvention.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): På foranledning af det spørgsmål, der her er rettet til mig, kan jeg svare, at Kristeligt dansk Fællesforbunds retslige stilling ikke vil blive berørt af konventionens ratifikation. Iøvrigt takker jeg udvalget for villig behandling af ratifikationsforslaget.

Ordføreren (Lindberg): Det er jo beklageligt, at det ærede medlem hr. Alfred Jensen ikke er tilfreds med udvalgets arbejde; jeg forstod ham dog således, at han ikke ønskede at stille forslag om, at udvalget skulle genoptage arbejdet. Forholdet ligger jo sådan, som det blev fremhævet ved sagens første behandling — og udvalget har jo også i høj grad støttet sig til de udtalelser, der fremkom dér — at man for at vedtage den foreliggende konvention ikke behøvede at

ændre i dansk lovgivning, og dertil kommer, som jeg dengang udtalte, at vi rent principielt mener, at man bør ordne disse forhold ad overenskomstmæssig vej. Jeg vil gerne understrege, at efter min opfattelse og det kendskab, jeg har til de fagretslige forhold, ville tillidsmændene specielt blive væsentligt ringere stillet, hvis man kun skulle bygge på det lovforslag, der er fremsat af det kommunistiske parti. De er væsentligt bedre stillet med de regler, der gælder i overenskomsterne i dag. Iøvrigt vil jeg gerne have lov at sige til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, at det er højst mærkværdigt, at ikke en eneste faglig organisation, heller ikke organisationer, som måske har større sympati for det ærede medlems parti, end vi andre har, har underbygget det lovforslag, man har fremsat fra kommunistisk side; der er i hvert tilfælde ikke til De samvirkende Fagforbund på noget tidspunkt fra nogen faglig organisation fremkommet ønske om, at vi ad lovgivningens vej skulle rette på disse forhold. Jeg tror, jeg kan sige på samtlige fagorganisationers vegne, at der er man interesseret i at bygge videre på det system, man har for beskyttelse for de enkelte medlemmer overfor dem, der vil gøre angreb på deres organisationsret, og for tillidsmændene i særdeleshed. Jeg synes derfor ikke, at der er grund til at gå ind i en nærmere diskussion om hele dette spørgsmål. Jeg tror, de faglige organisationer mener, at disse spørgsmål bliver bedst varetaget af de organisationer, der hidtil har varetaget dem.

Alfred Jensen: Det er rigtigt, at jeg ikke har noget ønske om, at lovforslaget skal sendes tilbage til udvalget, ikke fordi jeg ikke ønsker det behandlet, for det gør jeg i allerhøjeste grad, men fordi jeg har det indtryk, at det ikke vil blive behandlet. Jeg fik da også det indtryk af det ærede medlem hr. Lindbergs udtalelser, at man ikke har behandlet de problemer, der er blevet rejst her, særdeles grundigt, at man faktisk har undladt at gøre mere ved dem, end der blev gjort under diskussionen i tinget.

Det ærede medlem hr. Lindberg siger, at det er ikke nødvendigt at ændre dansk lovgivning for at kunne ratificere den omtalte konvention. Det har jeg ikke bestridt,

[Alfred Jensen.]

men det er ikke nok for mig. Det afgørende er, om der i den danske lovgivning er en fyldestgørende sikring af retten til at organisere sig og til at føre kollektive forhandlinger, og det har jeg påvist at der ikke er. Det er derfor, jeg har foreslået, at man supplerer en sådan konvention med en lov, der gør det strafbart at forfølge arbejdere, der deltager i organisationsvirksomhed. Det ville jo ikke være noget usædvanligt at gøre dette; det sidste punkt på dagsordenen drejer sig jo om et lovforslag, der er en følge af en konvention. Der er ikke givet fuld beskyttelse for arbejdere, der deltager i organisationsvirksomhed, og det var derfor rimeligt, om vi netop i denne forbindelse drøftede foranstaltninger, der skulle træffes for at sikre den fulde beskyttelse.

Nu siger det ærede medlem hr. Lindberg, at hans parti — og det gælder formodentlig også arbejdsgiverne og de partier, der støtter dem — har den opfattelse, at disse problemer skal ordnes ad overenskomst-mæssig vej. Ja, det har jeg hørt adskillige gange. Men forleden dag stod det ærede medlem her og hævdede, at spørgsmålet om enkeltmandsafskedigelser kunne blive så prekært, at man blev nødt til at gå til lovgivningsmagten og bede den træffe foranstaltninger på dette område. Mere principfast er man altså ikke, end at man nok kan ønske lovforanstaltninger på den slags områder, og jeg kan pege på, at der på andre felter er truffet foranstaltninger af lovmæssig art til sikring af arbejderne. Der er f. eks. arbejderbeskyttelsen, den går dog arbejderne organisationer ind for; der er ferieloven, den er arbejderne organisationer også gået ind for; man sagde ikke: det kan vi bedre ordne ad overenskomst-mæssig vej, nej, der var en erkendelse af, at man netop hjalp organisationerne med at få gennemført nødvendige foranstaltninger derved, at love om disse forskellige forhold blev vedtaget her i tinget.

Som forholdene er for tillidsmændene på arbejdspladserne, er det nødvendigt, at der sker en ændring, og det er indlysende, at netop her kunne en lov være med til at styrke arbejderne og tillidsmændenes stilling overfor arbejdsgiverne.

Det ærede medlem hr. Lindberg siger, at det, vi har, er bedre end det, der findes i vort lovforslag. Jeg har allerede tidligere sagt, at her drejer det sig ikke om et enten-eller, her drejer det sig om et både-og. Jeg henviste under første behandling til ferieloven, som jo ikke forhindrede, at man forhandlede om en bedre ferieordning, og man nåede da også frem til erkendelse af, at ferieloven ikke var tilstrækkeligt udbygget, at den burde ændres, og hvorfor? Fordi der selvfølgelig var områder, som de kollektive overenskomster angående ferie ikke dækkede. Det samme gælder spørgsmålet om tillidsmandsbeskyttelsen, og derfor har vi brug for sådanne foranstaltninger.

Ja, jeg skal såmænd gerne beklage, at der ikke har været henvendelser fra de faglige organisationer om at få et sådant lovforslag gennemført, men jeg tror ikke, man har lov til at tage det som udtryk for, at der ingen interesse findes herfor. Det findes der i allerhøjeste grad, og det ved det ærede medlem jo meget godt. Det ærede medlem kommer på så mange forbundskongresser, at han udmærket ved, hvorledes der der tales om forfølgelse af tillidsmænd, hvordan afdelingsformand efter afdelingsformand kan stå op og berette om, hvor vanskelig stillingen er for tillidsmænd, og hvor vanskeligt det er at få de rigtige mænd på disse poster, fordi man frygter forfølgelse. Når det er tilfældet, synes jeg, man må hæfte sin opmærksomhed ved det og ikke ved, om 5 eller 10 forbund eller 5 eller 10 fagforeninger har henvendt sig til et udvalg, der faktisk ikke har behandlet de problemer, som foreligger i forbindelse med dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Ordføreren (Lindberg): Det er rigtigt, at jeg deltager i mange faglige kongresser og faglige sammenkomster, hvor man drøfter problemet vedrørende beskyttelse af tillidsmændene, men jeg har aldrig oplevet et eneste tilfælde af, at man i en sådan forsamling har rejst spørgsmålet om at ændre på det ad lovgivningens vej. Det, man har ønsket, er at gå den overenskomstmæssige vej med hensyn til at søge beskyttelse for tillidsmændene; der har aldrig været rejst krav om at gå lovgivningsvejen.

(Kort bemærkning).

Alfred Jensen: Jeg har ikke sagt, at der er rejst krav om at få spørgsmålet klaret ad lovgivningsmæssig vej. Hvad jeg har sagt, er, at spørgsmålet er så brændende, at det tages op på hver eneste kongres, hvor der ankes over de vanskeligheder, der gør sig gældende på dette punkt, og jeg er overbevist om, at man også ønsker at gå den lovgivningsmæssige vej, al den stund organisationerne jo ikke har været i stand til at løse dette problem. For det må dog det ærede medlem erkende, at hverken han eller de store samvirkende fagforbund har været i stand til at skaffe arbejdernes tilidsmænd den beskyttelse, som de bør have, og som er betingelsen for, at de kan optræde som rankryggede, frie personligheder på arbejdspladsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1949 vedtagen konvention om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger.

Forslaget til beslutning af folketinget vedtoges enstemmigt med 132 stemmer.

Formanden: Meddelelse om denne vedtagelse vil nu blive tilstillet økonomi- og arbejdsministeren.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om sikring af retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger.

§ 1

forkastedes med 131 stemmer mod 8.

§ 2

forkastedes med 131 stemmer mod 8.

§ 3

forkastedes med 133 stemmer mod 8.

§§ 4 og 5 betragtedes som

bortfaldet efter afstemningen om §§ 1—3.

Lovforslaget var hermed bortfaldet.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om straf for folkedrab.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1641; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2970).

Lovforslaget sattes til forhandling.

K. Axel Nielsen: I 1951 ratificerede Danmark en konvention, hvorved vi forpligtede os til at belægge den forbrydelse, der i konventionen benævnes folkedrab, og som er nærmere defineret i konventionen, med straf.

Det foreliggende lovforslag tilsigter at opfylde denne forpligtelse. Definitionen af folkedrab i lovforslagets § 1 er en ordret gengivelse af konventionens bestemmelser og giver derfor ikke anledning til bemærkninger. Jeg er enig med den højtærede justitsminister i, at der ikke er anledning til at indføre dødsstraf for folkedrab. Hvis forbrydelsen forekommer her i landet, vil det som regel være under krig eller besættelse, og i så fald vil folkedrab som regel være belagt med dødsstraf.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Helga Pedersen: Det foreliggende lovforslag slutter sig ganske nøje til konventionen om folkedrab, og mit parti kan tilsige en velvillig behandling af dette lovforslag.

Man kunne måske overveje, om man også, forsåvidt angår forsøg og medvirken, skulle følge ordene i konventionens artikel 3